

Dr. NAGY SÁNDOR

A magyar nép kialakulásának története (11.rész)

XI. EGYÉB NÉPEK

E néven azokról a népekről emlékezem meg, amelyek valamikor a Kárpát-medencében laktak, még a magyar honfoglalás előtt. Természetesen nem állítom, hogy más népek nem kerültek oda ezeken kívül, amikor az ősidőben hazánk földje az átjáróház szerepét töltötte be.

Az egyik legrégebbi feljegyzés az *aghatirz* nevű népről maradt fenn, amelyik Erdélyben lakott. Herodotos görög történetíró (484-425 Kr. e.) azt írta rólok, hogy a Maros (Maris) az aghatirzek országából jön és a szkíták közé sorolta őket megjegyezvén, hogy „*nagyon fényűzők és nőközösségben élnek. Épp ezért mindnyájan testvérek lehetnek, mintha egy család tagjai volnának. Nem irigykedők és gyűlölködők egymásra. Ruházatuk majdnem olyan, mint a trákoké.*” A *trákokkal* kapcsolatban e-szembe jut Platónnak, a híres görög bölcseletnek (Kr. e. 427-347.) egy osztályozása az akkori népekről. Belső lelki tulajdonság szerint, háromféle embercsoportot különböztetett meg. Az elsőbe sorozta a bátrakat, amilyenek a *trákok* és a *szkíták*. A másodikba a pénzsóvárokat, amilyenek a *feníciaiak* (föníciaiak) és *egyiptomiak*, a harmadikba a tudomány szeretőket, amilyenek a *görögök*. *Trák* volt az első lovasnép, amely Ázsia füves térségéről Európába költözött, körülbelül Kr. e. 900 évvel. *Ugyanaz a fajta volt, mint a későbbi szkíta, hun vagy turk néven nevezett népek.* Nyomaik hazánk földjén is megtalálhatók.

Az aghatirzek nőközössége az emberiségnek egy nagyon ősi szokásából maradt meg, mint csökevény, abból az időből, amikor minden vagyontárgy közös tulajdon képezett s még a nő is ilyennek számított. Amikor az egyén még nem tudta állandóan megszerezni vagy biztosítani magának a mindennapi élelmet, mert az erejét felülmúlta, akkor szükség volt többeknek az összefogására, szóval a közös gazdálkodásra. Ez a szükségesség fennállott, amikor az ember vadászatból, halászatból és állattenyésztésből élt és kőből volt a fegyvere és a szerszáma. De amikor az ember földet kezdett művelni és ennek hozadékából megélni, a nagycsalád közös gazdálkodása kezdett felbomlani elemeire, a kis családokra, mert a szorgalmas és munkaszerető ember nem volt hajlandó a lusta és dologkerülő helyett dolgozni. Az aghatirzek nőközössége is idejét múlta. Néhány száz év múlva a történelem lapjai már nem is emlegetik őket, hanem országukban egy másik népről, a *dákról* vannak feljegyzések. *Ez is szkíta lovasnép volt s valószínű, hogy ők hódították meg az aghatirzeket.* Ezek nemcsak az erdélyi részt, hanem a Havasalföldet is megszállták egészen a Dunáig. **Augustus** császár idején már veszélyeztették a római birodalom balkáni részét, de a császár személyesen vezetett ellenük hadjáratot, és mint önéletrajzában dicsekedve mondja, sikerült őket a Duna baloldálára űzni és velük a római birodalom tekintélyét elismertetni. Véglegesen Traján császár hódította meg őket Kr. u. 106-ban, s Dácia néven országukat megszállva a római birodalomhoz csatolta. De **Gallineus** császár már 261-ben kivonta a légiókat Erdélyből, Aurelianus pedig 275-ben az egész Dáciát feladta. **A dákok is eltűntek az utánuk jövő germán és hun népekben.** Minket, magyarokat a dákok annyiban is érdekelnek, hogy az oláh agitátorok előkelő ősokeket keresvén, a dákokat is összeházasították a – szerintük – Erdélybe telepített római légionáriusokkal. Persze azt nem vették figyelembe, hogy a római légiók idegen légiók voltak, s a legénység nyelve is idegen és nem latin volt, tehát nem lehettek már azért sem az oláhok latin ősei.

Az Alföldön a Duna-Tisza között is volt egy lovas nomád nép Kr. u. az 1. században, de valószínűleg előbb is, mert lovas nép részére ugyancsak megfelelő terep volt ez a nagy síkság már az ősi időben. Ez a nép a *jazig* vagy *jász* nép volt. A görög írók *methanasta* néven említik őket, ami magyarul vándorlót, kóborlót jelent, de a *jazig* török szó is ugyanezt a fogalmat tartalmazza. Sokat harcoltak a rómaiakkal, Nagy Konstantin császár azután végleg leverte őket. Akkor húzódtak a mostani szállásaikra. Ma igen értékes és derék népeleme hazánknak. A rómaiak 400 évig bírták hazánknak dunántúli részét, az akkori Pannóniát és 160 évig Erdély földjét. A történetírók általában sokat írnak a római kultúratermekényítő hatásáról a meghódított országokban. Minden fejlődést, gyarapodást a rómaiaknak tulajdonítanak, aminek eredetét nem ismerik. Ebben magyar és külföldi írók közt vajmi kevés különbség van. Például: Magyar gazdasági sakkönyvekben olvasható, hogy a római katonák erdőt irtottak, mocsarakat csapoltak le, utakat, vízvezetékeket csináltak és ők honosították meg Pannóniában a szőlőtermelést is stb.

Még ma sem jöttek rá, hogy a rómaiak által meghódított Pannóniának egyik városát, amelyik később Felső-Pannónia székhelye is lett, *Vindobonának* hívták, amelynek a jelentése az akkor ott lakó kelta nép nyelvén Vin de bona volt, ami magyarul jó bort jelent. Az olaszok, franciák és spanyolok nyelvén még ma is ez a jelentése. Tehát a ma *Wien*-nek, magyarul Bécsnek nevezett város környékén a síkságot szegélyező hegyek trachit poladéku lejtőin már virágzó szőlőtermelés volt a rómaiak előtt. **A szőlőtermelést a sumir rokon népek és a szíriai telepések honosították meg már az ősidőben az árpa- és búzatermeléssel együtt, mikor hazájukat ott kellett hagyni és Európa földjén az élet küzdelmét újra kellett kezdeni.** A rómaiak nem azért hódították, hogy kultúrát ter-

jesszenek, hanem, hogy a már megvolt és virágzó kultúra gyümölcseit maguknak szerezzék meg adó és harács alakjában. Hogy mily óriási zsákmányt vittek haza egy-egy tartomány meghódítása után, azt **Augustus** császár önéletrajzában bámulva olvashatjuk. A többek közül csak azt az egyet említem itt meg, hogy 5-ik konzulása évében a hadizsákmányból 120.000 embernek adott fejenként 1.000 szeszterciust. Valósággal kirabolták a tartományokat, mert minden hadizsákmány rablásból ered. De két felbecsülhetetlen értékkel Róma mégis megajándékozta az akkori Európát. Megszüntette az óriási birodalom határain belül élő népek között a háborúskodást. Az állandó béke így biztos alapja lett a gazdasági és szellemi fejlődésnek. Azon kívül olyan úthálózatot épített ki Európa nyugati felén, amely a közlekedés megkönnyítésével elősegítette a szellemi kincsek kicserélését is. Ezért hagyta el maga mögött Nyugat-Európa nemcsak Kelet-Európát, hanem az egykori tanítómesterét, az öreg Ázsiát is. Ez a magyarzata annak is, hogy miért lett Európa a többi földrész szellemi és gazdasági vezetőjévé.

Természetesen az utakat nem a római katonaság építette, ahogyan a naiv historikusok írják, hanem az őslakosság. Ez kubikolta a földet, törte a követ, a katona pedig hajtotta a népet. De a népnek is megértte a fáradság, mert az ő kocsijai és állatai is könnyen futottak a jó úton.

Miért épített Róma mindenütt utakat? Azért, mert a hadseregének a zöme – a légiók – gyalogságból állottak, és ezek csak kocsival és jó úton voltak gyorsan bevethetők, ha hosszú határának valamelyik távoli pontján a barbárok betörték. Az utak ugyan hadászati célt szolgáltak, de a polgári forgalmat is elősegítették. Azon kívül pedig időállóak lévén, a római birodalom megszűnte után is megmaradtak, sőt még ma is megvannak. Pannónia fejlődésén mindenesetre sokat lendített a 400 éves római béke és a kitűnő úthálózat. Ennek nyomai még ma is megállapíthatóak.

XII. TELEPES ÉS HÓDÍTÓ NÉPEK

Az eddig előadottak alapján olvasóim is meg tudják állapítani a különbséget a címben szereplő kétféle nép között. A telepes nép üres, emberektől lakatlan földet szállt meg, amelyet azután nehéz munkával feltört porhanyóvá tett, hogy az emberi életet tápláló gabona benne megteremhessen, hogy az embernek az élete fenntartásához meglegyen a kenyere.

A kőkapától a vaskapáig nagyon hosszú út vezetett, amelyet egész hosszában az ember véres verejtéke öntözött. A mai időszerűségünk kezdetének elején még a „*mindennapi kenyér*” volt a legnagyobb ajándék, amit a küzdő földi ember az Istentől, mint legnagyobb jót kért. Ennek emléke van meg a keresztények imádságában, a „*Miatyánk*” e szavaiban: *Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.* Erre pedig Jézus tanította a tanítványait. De ennek emléke van meg a mi „*módos*” szavunkban is, amely ma jómódú, gazdag embert jelent.

Mu-du sumir szó, a mai nyelvünkön mag csinálót, vagyis gabonamag termelőt jelent. Ezzel szemben a numu-du sumir szó mai nyelvünkön „*nomád*” nem magcsinálót, hanem állattenyésztőt jelent. A sumir muduból lett a mai nyelvben a mudus vagy módos ember neve.

A telepes népek tehát mindenütt az egész világon a termelőmunka megvalósítói voltak. Nemcsak földet műveltek, hanem ipart is űztek, sőt rezet, vasat is bányásztak, s ezekből készítették a munkához alkalmasabb eszközöket.

Hazánk őstelepes népeiről már kimerítően megírtam, hogy honnan származnak s az ősidőktől fogva miként tették virágzóvá munkájukkal otthonaikat és országukat, s hogy a műveltségnek mily magas fokára emelkedtek a saját erejükből, mert saját és nem más néptől átvett ősi betűírásuk is volt. Ez letagadhatatlan! De voltak olyan népek is már az őskorban, amelyek nem a saját termelő munkából akarták magukat fenntartani, hanem a másokból akartak megélni. Ezeket nevezem hódító népeknek, amelyek a fegyver erejével tették szolgálkiká a békés és dolgozó népeket. Azután, mint fegyveres katonanép eltartatták magukat. A legnagyobb ilyen hódító nép Európában a római volt. Ősi területük Latium, csak 2350 négyzetkilométerre terjedt ki, körülbelül akkora volt, mint Pestvármegye, amikor Kr. e. 753-ban Róma nevű városukat felépítették, és Kr. u. 110 körül Trajánusz császársága alatt ebből a pöttömnyi országból 10 millió négyzetkilométeres óriási birodalom lett. Csodának lehetne e tényt minősíteni, ha nem lett volna neki a történelemben mása is. De **Dzsingisz kán** még nagyobb birodalmat vert össze. **Timur lenk** szintén, a mohamedán arabok hasonlóképpen. Az ilyen katonákat a vezér a módját annak, hogyan lehetett egy sereg embert katonai fegyver alá venni, felfegyverezni, kiképezni és háborúba elindítani úgy, hogy a katona a reá váró sebeket, sőt a halált is megkockáztathatónak ítélje a harcból származó előnyökért. **Julius Cézár** óta a római hadsereg tisztára idegen légiókból állott. Nem a franciák találták fel tehát e katonai alakulatokat. Az ilyen katonákat a vezér a saját hazája ellen is vezethette, amint éppen Julius Cézár meg is tette. Azért a római hódító hadjáratok tisztán haszonszerző, gazdasági vállalkozások voltak, mert a vezér éppúgy, mint az utolsó közkatona, az elrabolt javakért, a sarcért, a zsákmányért ment a harcba. Ezért a római légiókban ott találjuk az akkori világ minden népének jól verekedő és rablóhajlamú embereit. A legjobb verekedőkből még császárok is lettek. Például: **Maximianus Trax**

trák volt, **Philippus Arabs** pedig arab. Maximianus a karpi törzsből származott, amely sumir eredetű nép volt és a Kárpátok környékét lakta, az ő nevüktől kapta e hegység a nevét. **Diocletianus** (Diocletianus) telepítette azután át őket Pannóniába, Pécs környékére. **I. Konstancius** (Constancius) germán zsoldos katona volt. A tiszta északi típus és a jellegzetes germán testi felépítés különösen unokaöccsén, **Nagy Konstantin** császáron látszik meg, amint az megállapítható a Palazzo dei Conservatori palotában, Rómában őrzött mellszobráról. Hogy milyen nagy haszonnal jártak ezek a hadi vállalkozások, azzal **Julius Cézár** mostohafia, **Augustus** dicsekszik el önéletrajzában. Ebből már idéztem, hogy az 5-ik konzulása idején a hadizsákmányból mily nagy összeget ajándékozott el. De ugyanakkor még 120 millió szeszterciust adott katonáinak, 100 milliót pedig az Apolló, Vesta és a Bosszuló Mars templomainak. 600 milliót adott az államkincstárnak és 170 milliót a továbbszolgáló katonáknak. Az általa rendezett gladiatori játékokon 10 ezer ember küzdött egymással és 3.500 afrikai vadállat pusztult el.

Hogy tengeri csatát is bemutatthasson, egy 1.800 láb hosszúságú és 1200 láb szélességű területen kiásatta a földet oly mélyre, hogy 30 megvasalt orrú hadihajó és még sok kisebb hajó belefért és azokon 3.000 katona küzdött. Még legalább 4 oldalra jutna azoknak az építkezéseknek a felsorolása, amelyeket Augustus a kizsartolt tartományok népének elrabolt javaiból emeltetett. Súlyosbította a rablásokat még az úgynevezett tesztadó, amit minden meghódított tartomány minden lakosának, a csecsemőtől az aggastyánokig fizetni kellett, hogy magukat arab-szolgaságtól megváltsák. Azután jött még a fejadó, amelyet minden felnőttnek fizetni kellett a tartományokban. Betetőzte ezeket a vagyonadó, amelynek határa az adózók fizetőképessége volt. Szóval annyit kellett az adóalanyknak fizetni, amennyit rajta behajthattak. Aki nem fizetett, azt eladták rabszolgának a piacra.

Hogy az adókat hogyan hajtották be, arról **Salvianus** római író így írt: „*Túrhetetlen és szörnyű állapot, józan eszű ember még a hallatára is megborad, hogy a földhöz ragadt szegény nyomorult ember vagyonkijárából kifosztva, földcséjéből kiforgatva, mikor már semmije sincs, mégis kénytelen adót fizetni elvesztett vagyona után. A birtok kicsúszott a lábuk alól, a fejadó nem tágít mellettük, vagyonátgyaik már nincsenek, de az adók csak úgy záporoznak rájuk.*”

Hogy a rabszolgasorsot elviselni nem tudó szegény páriákkal hogyan bánt el, azzal is dicsekszik Augustus: „*Azoknak a rabszolgáknak a leverése után, akik megszöktek uraikól és fegyvert ragadtak az állam ellen, körülbelül 30 ezret összefogattam és visszaidtam uraiknak, hogy kivégezhessék őket.*” Nem csodálatos tehát,

hogy „*az illirikumi határtól egészen Galliáig valamennyi nép egyszerre kelt fel.*” De az sem csodálatos, hogy ez az óriási birodalom olyan könnyen omlott össze. Miért? Mert a kizsartolt lakosság úgy a germán hódítóknak, mint a hunokban szabadítókat látott. Szó szerint idézem **Jordanes** idevonatkozó írását. Ez gót püspök volt és Kr. u. 551-ben írta *Getica* című történelmi munkáját, tehát majdnem kortársnak számít. Ő így mondja el a római birodalom bukásának utolsó felvonását: „*Orestes fővezér a hadsereg élére állt, kivonult*

Rómából, hogy az ellenség ellen induljon. Megérkezett Ravennában és ott fiát Augustulust császárrá tette. **Nepos**, a tényleges császár, amint erről értesült, Dalmáciába menekült és ott trónfosztottan meghalt”. „*Miután Orestes fiát Augustulust Ravennában a császári trónra emelte, a rugius törzsből való Odoaker a turcilingusok királya scirus, herulus és egyéb germán törzsekből toborzott segédcsapataival elfoglalta Itáliát, megölette Orestest, fiát Augustulust megfosztotta a tróntól és mindössze azzal büntette, hogy a campanai Lucullus kastélyba száműzte.*” „*Igy a nyugati-római birodalom, amelynek első császára Octavianus Augustus volt, a város alapításának 709. esztendejében ezzel az Augustullusszal elpusztult az addigi császárok 520-ik éve után. Ezen túl a gótok királyai uralkodtak Rómán és Itálián.*” (Jordanes Getica 241-243.)

Nyugati időszerűség szerint ez az esemény Kr. u. 476-ban történt. Persze azt már nem érte meg **Jordanes**, hogy egy másik germán törzs, a longobardoké kerekedett felül Észak-Itáliában, 568-ban Kr. u. Ezeknek a neve a ma is meglevő Lombardia nevében maradt meg, de nyelvük ezeknek is, meg a többi germán törzsnek is beleolvadt az észak-itáliai gall nyelvbe, a mai olasz nyelv ősebe. Dél-Itáliát Szicília szigetével együtt azoknak a normannoknak egyik ága szállta meg és szervezte országgá, akiknek másik csoportja **Hódító Vilmos** Angliába költözött.

Tehát Itáliát is egy csomó germán törzs szállta meg, mint hódító katonanép. Ővék lett az ország, a hatalom, az uralom, az adó, a nép verejtéke. De a nyelv a népé maradt meg, mert a meghódított néptől el lehetett venni a vagyonát, a pénzt, a földjét, a ruháit, az enivalóját, a kincseit, sőt magát az embert is rabszolgává lehetett tenni, de a nép nyelvét nem lehetett elvenni, mert a beszéd hangokból áll s azok kézzel meg nem foghatók. Nyelvet elvenni csak úgy lehet, hogy helyette egy másikat kell adni, mégpedig tanítással, nyelvtanfolyamok rendezésével, hozzáértő, tanítani tudó szakemberekkel. Ilyet pedig a régi időben a hódító urak nem rendeztek. A szolgánépnek pedig ahhoz, hogy a robotot elvégezze, nem kellett az úr nyelve, de az úrnak legalábbis annyiban szüksége volt a dolgozó nép nyelvére, hogy azoknak parancsolhasson, a munkát kioszthassa és a munka gyümölcseit behajthassa.

(folytatjuk)